Nr 1126

av herr Hörberg m. fl.
angående huvudmannaskapet för turistanläggningar i fjällvärlden.

Kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m. (JO 1970:20) lämnade dagarna före jul bl. a. sitt slutbetänkande om vandringsleder och övernattningsanläggningar i fjällvärlden.

Kommittén redovisar inledningsvis att det nuvarande lednätets längd kan beräknas till ca 7 000 km och att i anslutning därtill finns ett 80-tal övernattningsanläggningar av högst varierande storlek och standard med sammanlagt ca 1 700 bäddar. Befintliga leder, broar och fjällstugor beräknas ha ett nyanskaffningsvärde av ca 43 milj. kr., och de årliga kostnaderna för drift och underhåll av anläggningar och leder beräknas till ca 3 mkr.

För nuvarande bestånd av leder står STF som huvudman för ca 20 % av ledlängden, vilken omfattar de för turismen mest betydelsefulla lederna. När det gäller inkvarteringsmöjligheterna står STF för 85 % av hela antalet bäddar. Kommittén framhåller också att STF:s dominerande funktion, framför allt då det gäller de längre, genomgående ledsystemen, har medfört att planeringsarbetet för stora delar av fjällkedjan koncentrerats på en hand.

Kommittén inskränker sig till att såsom framtidslösning föreslå endast ett alternativ som i korthet kan sammanfattas enligt följande:

- Ansvaret för huvudleder och sekundärleder läggs på statens naturvårdsverk, som får ökade resurser i fråga om medel och personal.
- Ansvaret för lokala leder och spår bör vila på kommunerna.
- Naturvårdsverket och länsstyrelserna skall svara för verksamhetens planering.
- Huvudmännen skall utse lämpliga "entreprenörer" för åtgärder av löpande natur. De organ, som redan tidigare haft ansvaret för underhåll och drift av olika anläggningar, bör i första hand anlitas.
- Naturvårdsverket och länsstyrelserna hemyndigas att ta upp förhandlingar med STF för "överförande" av befintliga boendeanläggningar m. m. till statens naturvårdsfond.
- Den fortsatta driften vid dessa anläggningar skall i första hand anförtros de nuvarande ägarna.

I stort sett anser kommittén att dess förslag om huvudmannaskap innebär, att staten får bättre översikt och kontroll av kostnadsutvecklingen för de viktigare vandringslederna. Kommittén uttalar avslutningsvis, att detta på längre sikt innebär "lägre samhällskostnader för ett välfungerande vandringsledssystem".

Mot bakgrunden av de avgörande insatser som STF gjort för turismen

just inom fjällvärlden är det överraskande att kommittén inte ens diskuterar och ändå mindre lägger fram någon alternativ framtidslösning, i vilken denna ideella organisations kunskaper och resurser bättre utnyttjas.

Utan tvivel har STF under en följd av år långt utöver vanlig föreningsverksamhet givit en samhällsservice av stor betydelse för friluftsliv och rekreation i vårt land. STF har åstadkommit detta med den ideella föreningens medlemsavgifter som enda säkra ekonomiska grund. För att belysa relationerna på intäktssidan kan nämnas att i driftsbudgeten 1972 på ca 24 mkr. endast ca 0,8 mkr. utgjorde bidrag från staten, landsting och kommuner medan medlemsavgifterna från drygt 200 000 medlemmar uppgick till ca 4,5 mkr.

Det är svårt att förstå hur kommitténs påstående om "lägre samhällskostnader" vid en överföring av fjällverksamheten till statens naturvårdsverk går att förena med konstaterandet att verket skall få ökade resurser i fråga om medel och personal. Det "överförande" av befintliga boendeanläggningar till statens naturvårdsfond, som föreslås, bör också dra med sig vissa kostnader för skattebetalarna. Anläggningarna befinner sig nu till stor del i en enskild förenings ägo!

Det kan starkt ifrågasättas om inte en kompletterande utredning måste göras och att därvid ett alternativ till framtidslösning bör vara fortsatt satsning på STF. Ökat statligt bidrag till föreningen för dess kostnader för verksamheten i fjällvärlden vore säkert en för skattebetalarna fördelaktigare lösning.

STF:s pionjärinsats inom vår fjällturism och den omfattande verksamhet, som föreningen i dagens läge framgångsrikt sköter, gör det rimligt att föreningen tilldelas en större roll i framtiden än vad som föreslås i kommitténs betänkande - till fördel för både verksamhet och skattebetalare.

Med hänvisning till vad vi anfört hemställer vi

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär kompletterande utredning så att även ett sådant framtidsalternativ för fjällturismens planering och förvaltning blir belyst som bygger på statsbidrag i lämplig omfattning till den frivilliga och ideella föreningen STF - vilken startat och hittills skött verksamheten.

Stockholm i januari 1974

NILS HÖRBERG (fp)

NILS G. ASLING (c) THURE DAHLBERG (s)

HANS WACHTMEISTER (m)
i Johannishus